

Публикуван номер	:	C-395/23
Номер на доказателството	:	1
Регистрационен номер	:	1261609
Дата на подаване	:	29/06/2023
Дата на вписване в регистъра	:	30/06/2023
Вид на доказателството	:	Преюдициално запитване
<hr/>		
Номер на подаване чрез e-Curia	:	Доказателство DC189812
Номер на файл	:	3
Подател	:	Andrey Georgiev (J357453)

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

гр. София, 24.06.2023 г.

Софийският районен съд, трето гражданско отделение, 139-ти състав, в закрито заседание на двадесет и четвърти юни две хиляди двадесет и трета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Васил Петров

като разгледа докладваното от съдията **гр.д. № 14139 по описа за 2023 г.**, и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 267, § 1 ДФЕС.

1. Отнася се до запитване за съотношението между международната подведомственост по охранително производство за даване на разрешение за продажба на недвижими имоти на ненавършили пълнолетие деца, както и за съотношението между разпоредбите на Регламент № 2019/1111 и Регламент № 593/2008 г. Допълнително възниква въпрос и за съотношението между Регламент № 2019/1111 и двустранен международен договор на държава членка (България) и трета страна (Съветския съюз, респ. Руската федерация), сключен преди присъединяване на държавата членка към ЕС.

СТРАНИ ПО СПОРА

Молители

2. **Е..... М..... А.....**, гражданка на Руската федерация, родена на2005 г.,
3. **Е..... М..... А.....**, гражданин на Руската федерация, родена на2008 г.,
4. И двете със съгласието на тяхната майка **М..... И..... А.....**, гражданка на Руската федерация
5. Процесуален представител: адвокат **Лилия Стефанова Цончева** от Софийската адвокатска колегия, съдебен адрес: гр. София, ул. „.....“, №, ет., ап. 3, тел.

Искания на страните

6. Молителките искат разрешение да бъдат продадени принадлежащите им по 1/6 идеални части от правото на собственост върху два недвижими жилищни (ваканционни) имота в с. Р..... (намиращо се на Черноморието) и един недвижим имот в гр. Б..... (в планински курорт), подробно описани в сезиращата молба, при цена не по-ниска от данъчната оценка на имотите, като продажната цена бъде преведена по две банкови сметки на децата в банки в Германия.

ФАКТИ ПО СПОРА

7. По време на брака между майката **М..... И..... А.....** на двете деца **Е.....** и **Е.....** с бащата **М..... А.....**, всичките руски граждани, майката купува на свое име три недвижими имота в България с жилищно (ваканционно) предназначение – два на Черноморието и един в планински курорт. Тъй като покупката е по време на брака съпругът **М..... А.....** има 1/2 ид. част от имотите. След смъртта на съпруга **М..... А.....** на 29.07.2015 г. в гр. Л....., Република Кипър, неговата 1/2 ид.ч. се наследява от преживялата съпруга **М..... И..... А.....** и двете деца. Издаден е надлежен документ от руски нотариус, че децата и майката/съпругата са приели наследството. Децата и майката живеят в Германия, където декларират, че е обичайното им местопребиваване.

ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ ОТ ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

8. Чл. 1, б. „д“ от Регламент № 2019/1111 от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца, според който *Настоящият регламент се прилага по следните гражданскоправни въпроси:... мерките за закрила на детето, свързани с управлението, запазването или разпореждането с имуществото на детето.*
9. Чл. 7, § 1 от Регламент № 2019/1111, според който *Съдилищата на държава членка са компетентни по въпроси, свързани с родителската отговорност за дете, ако детето има обичайно местопребиваване в тази държава членка към момента на сезирането на съда.*
10. Член 98 от Регламент № 2019/1111, според който *Споразуменията и конвенциите, посочени в членове 94—97, продължават да се прилагат по въпросите, които не са уредени с настоящия регламент.*
11. Чл. 4, § 1, б. „в“ от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения, според който *доколкото приложимото към договора право не е било избрано в съответствие с член 3, и без да се засягат разпоредбите на членове от 5 до 8, правото, което урежда договора, се определя, както следва: договор за вещно право върху недвижима вещь или за наем на недвижима вещь се урежда от правото на държавата, където се намира вещта.*
12. Чл. 24, § 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, според който *Следните съдилища на държава членка притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето на страните: по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот или договор за наем на недвижим имот — съдилищата на държавата членка, в която е разположен имотът.*

ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ ОТ БЪЛГАРСКОТО ПРАВО

а) международни договори

13. **ДОГОВОР МЕЖДУ НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И СЪЮЗА НА СЪВЕТСКИТЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕПУБЛИКИ ЗА ПРАВНА ПОМОЩ ПО ГРАЖДАНСКИ, СЕМЕЙНИ И НАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА**
(Ратифициран с Указ № 784 на Държавния съвет от 15 април 1975 г. - ДВ, бр. 33 от 1975 г. В сила от 18 януари 1976 г.)
Обн. ДВ. бр.12 от 10 Февруари 1976г., попр. ДВ. бр.17 от 28 Февруари 2014г.
14. „Член 25
Правоотношения между родители и деца
1. Правоотношенията между родители и деца се определят по законодателството на договарящата страна, на чиято територия те имат съвместно местожителство.
2. Ако местожителството на родителите или на един от тях се намира на територията на едната договаряща страна, а местожителството на детето - на територията на другата договаряща страна, правоотношенията между тях се определят от законодателството на договарящата страна, чийто гражданин е детето.
3. Делата за оспорване и установяване на бащинство или майчинство и за установяване раждане на дете от даден брак се решават в съответствие със законодателството на договарящата страна, чийто гражданин е детето по време на раждането.
4. Правоотношенията между дете, което се е родило от лица, които не се

намират в брак, и неговата майка или баща се определят по законодателството на договарящата страна, чийто гражданин е детето.

5. Ако детето е гражданин на едната договаряща страна, а живее на територията на другата договаряща страна и законодателството на тази страна е по-благоприятно за детето, прилага се законодателството на тази договаряща страна.

6. Компетентни за издаване на решения по правоотношения, указани в ал. 1, 2, 3, 4 и 5, са органите на договарящата страна, чийто гражданин е детето или на територията, в която детето има местожителство или местопребиваване.

15. Член 30

Форми на сделките

1. Формата на сделките се определя от законодателството, което се прилага за самата сделка. Достатъчно е обаче спазването на законодателството по мястото на сключване на сделката.

2. Формата на сделката за недвижими имоти се определя по законодателството на договарящата страна, на чиято територия се намира недвижимият имот.“

б) вътрешно законодателство

Закон за задълженията и договорите от 1951 г.

16. Чл. 18. Договорите за прехвърляне на собственост или за учредяване на други вещни права върху недвижими имоти трябва да бъдат извършени с нотариален акт.

Кодекс на международното частно право от 2005 г.

17. Чл. 85. (1) Отношенията между родители и деца се уреждат от правото на държавата, в която е тяхното общо обичайно местопребиваване.

(2) Ако родителите и детето нямат общо обичайно местопребиваване, отношенията между тях се уреждат от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на детето, или от неговото отечествено право, ако то е по-благоприятно за него.

Граждански процесуален кодекс от 2007 г.

18. Чл. 586. (1) При издаването на нотариален акт, с който се прехвърля право на собственост или се учредява, прехвърля, изменя или прекратява друго вещно право върху недвижим имот, нотариусът проверява дали праводателят е собственик на имота и дали са налице особените изисквания за извършване на сделката.

(2) Правото на собственост се удостоверява със съответните документи. Когато праводателят не разполага с такива документи, правото на собственост се проверява по реда на чл. 587, ал. 2.

(3) Нотариусът удостоверява в акта и извършването на проверката по ал. 1, като посочва документите, удостоверяващи правото на собственост, и другите изисквания.

(4) Когато документът за собственост на праводателя не е вписан, нотариалният акт не се издава, докато този документ не бъде вписан.

Семеен кодекс от 2009 г.

19. Чл. 130. (1) Родителите управляват имуществото на детето в негов интерес и с грижата на добър стопанин.

(2) Доходите от имуществото на детето, които не са необходими за негови нужди, могат да се използват за задоволяване на потребности на семейството.

(3) Извършването на действия на разпореждане с недвижими имоти, с движими вещи чрез формална сделка и с влогове, както и с ценни книги, принадлежащи на детето, се допуска с разрешение на районния съд по настоящия му адрес, ако разпореждането не противоречи на интереса на детето.

(4) Дарение, отказ от права, даване на заем и обезпечаване на чужди задължения от ненавършило пълнолетие дете са нищожни. По изключение обезпечаване на чужди задължения чрез залог или ипотека може да се извърши по реда на ал. 3 при нужда или

очевидна полза за детето или при извънредни нужди на семейството.

(5) За сделките на встъпилия в брак непълнолетен се прилага само ограничението по чл. 6, ал. 4.

в) релевантна национална съдебна практика:

20. Съгласно определение № 144 от 02.06.2015 г. по ч.гр.д. № 1100/2015 г. на Върховния касационен съд на РБ, състав на Второ гражданско отделение, „съгласно разпоредбата на чл. 130, ал. 3 СК извършването на действия на разпореждане с недвижим имот, с движими вещи чрез формална сделка и с влогове, както и с ценни книги, принадлежащи на дете, се допуска с разрешение на районния съд по настоящия адрес, ако разпореждането не противоречи на интереса на детето. Разпоредбата се намира в главата, уреждаща отношенията между родители и деца. Съгласно чл. 85 от КМЧП отношенията между родители и деца се уреждат от правото на държавата, в която е тяхното общо обичайно местопребиваване. Чл.25 от Договора между НРБ и СССР за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела също предвижда прилагане спрямо отношенията родители - деца на законодателството на страната, на чиято територия те имат местожителство. Същевременно, следва да се вземе предвид, че целта на разпоредбата на чл. 130, ал.3 СК е да осигури защита на интереса на детето при извършване на разпореждане с негово имущество. Издаването на разрешение за разпореждането представлява изискване на специален закон за сключване на разпоредителна сделка по смисъла на чл. 586, ал. 1 ГПК, наличието на което подлежи на проверка от нотариуса при сключване на договора. Съгласно чл. 65, ал. 1 КМЧП придобиването и прекратяването на вещни права и на владение се уреждат от правото на държавата по местонахождението на вещта. В същия смисъл е и чл. 30, ал. 2 от горепосочения Договор за правна помощ /ДПП/. Следователно и спрямо особените изисквания на закона /вкл. и това по чл. 130, ал.3 СК/ за прехвърляне на правото на собственост върху недвижим имот е приложим същия закон. Тъй като издаването на разрешение за разпореждане с недвижим имот се извършва от съда, то това следва да се съдът в държавата по местонахождението на имота.“

Горепосоченото определение, достъпно на сайта на ВКС, касае казус на руски граждани и въпросът, по който ВКС е дал тълкуване е: Компетентен ли е българският съд да разгледа молба по чл. 130, ал. 3 СК, подадена от законния представител на малолетно лице, руски гражданин, относно даване на съгласие за разпореждане с недвижим имот, принадлежащ на детето, находящ се на територията на Република България?

21. Същото правно становище е застъпено и в определение № 7276 от 14.06.2023 г. по ч.гр.д. № 6491/2023 г., Софийски градски съд, Първо ГО, с което е отменено определение № 15959 от 02.05.2023 г. по ч.гр.д. № 14139/2023 г., СРС, 139-ти с-в (настоящото дело). Тук обаче съставът на СГС, за да отрече приложението на правилата на Регламент № 2019/1111 към молбите на деца за разрешаване разпореждането с недвижими имоти, които имоти са в България, се е позовал и на чл. 4, § 1, б. „в“ от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения. Доколкото посочената разпоредба касае приложимо право, а не международна компетентност на спора, може да се предположи, че Софийският градски съд е искал да реферира към чл. 24, § 1 от Регламент 1215/2012 г., който урежда изключителна международна компетентност на съдилищата на държавите членки по местонахождение на недвижим имот по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот или договор за наем на недвижим имот.

ФАКТИЧЕСКИ КОНТЕКСТ. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ТЪЛКУВАНЕ НА РАЗПОРЕДБИ ОТ ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

22. Понастоящем множество граждани на Руската федерация, придобили недвижими имоти в България (по Черноморието, в планински курорти и в други населени места), се опитват да ги продават. В редица случаи тези имоти отчасти или изцяло се притежават от деца – било поради наследяване, било защото имотите са придобити на името на децата още отначало. По българското вътрешно законодателство разпореждането, напр. чрез продажба, с недвижим имот на дете изиска предварително разрешение на съд в охранително съдебно производство.
23. Част от българските съдилища изглежда се ориентират към разбирането, че са международно компетентни да дадат такова разрешение по молби на деца руски граждани за продажба на недвижими имоти в България, аргументирайки се с правилата на Договор за правна помощ между НРБ и СССР от 1975 г. и с правилата на Регламент № 563/2008 г. (коректното позоваване е към чл. 24, § 1 от Регламент 1215/2012 г.) Изискването за съдебно разрешение за продажбата на имота се разглежда от българските съдилища като част от формата на договора за прехвърляне на недвижимия имот и се обосновава, че компетентността на българския съд следва от това, че казусът касае правното положение и сделки с недвижими имоти в България, а не родителската отговорност по отношение на децата. Така българският съд се оказва компетентен, дори ако децата имат обичайно местопребиваване в друга държава членка на ЕС, или в трета страна – напр. в Русия.
24. С решение от 6 октомври 2015 г. по дело C-404/14, делото Matoušková, СЕС е разяснил, че Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000, трябва да се тълкува в смисъл, че одобряването на договор за делба на наследство, сключен от особения представител на ненавършили пълнолетие деца за тяхна сметка, представлява мярка, свързана с упражняването на родителската отговорност по смисъла на чл. 1, § 1, б. б) от този регламент, и следователно попада в приложното му поле, а не мярка, свързана с наследяването по смисъла на член 1, § 3, буква е) от посочения регламент, която е изключена от приложното му поле.
25. С посоченото по-горе тълкуване СЕС е коментирал съотношението между правилата на Регламент № 2201/2003 г. за международната компетентност при родителската отговорност и на Регламент № 650/2012 г. относно международната компетентност при наследяване, но на настоящия съдебен състав не е известна практика на СЕС по въпросите за съотношението между правилата на Регламент № 2019/1111 г. за международната компетентност при родителската отговорност при охранителни производства относно имоти на деца и на Регламент 1215/2012 г. относно международната компетентност по спорове за недвижими имоти.
26. Не е известна на настоящия съдебен състав и практика на СЕС по въпросите за това дали сключените от държави членки двустранни договори за правна помощ с трети страни (в които има правила относно международна компетентност и приложимо право по спорове и молби на граждани на договарящите се страни) преди датата на присъединяването на държавата членка и преди приемането на съответния регламент дерогират правилата на съответния регламент. Подобни двустранни договори за правна помощ България и други държави от бившия Източен блок, понастоящем членки на ЕС, са сключвали със Съветския съюз до 1989 г. и сега тези договори важат в отношенията с Руската федерация. Тези двустранни договори не са упоменати напр. в Глава VIII на Регламент № 2019/1111 и възниква съмнение дали те не дерогират правилата на регламента, или обратно – Регламентът ги дерогира.
27. Това обосновава формулирането на три преюдициални въпроса до Съда на Европейския съюз.

Така мотивиран, съдът

О П Р Е Д Е Л И

СПИРА производството по гражданско дело № **14139** г. по описа за **2023** г. на Софийския районен съд, 139-ти състав, до произнасяне на Съда на Европейския съюз.

ОТПРАВЯ на основание чл. 267, § 1 ДФЕС **ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ** по следните преюдициални въпроси:

1. Включва ли разпоредбата на чл. 1, б. „д“ от Регламент № 2019/1111 от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечение на деца, в своето приложно поле въпросите на съдебни охранителни производства за даване на разрешение от съд за разпореждане, например продажба, с недвижими имоти или идеални части от недвижими имоти, принадлежащи на дете?

2. По правилата на кой регламент се определя международната компетентност на съд на държава членка на ЕС по съдебни охранителни производства за даване на разрешение от съд за разпореждане, например продажба, с недвижими имоти или идеални части от недвижими имоти, принадлежащи на дете – по чл. 7, § 1 от Регламент № 2019/1111 – **от съда по обичайното местопребиваване на детето**, или по чл. 4, § 1, б. „в“ от Регламент (ЕО) № 593/2008 г., респ. чл. 24, § 1 от Регламент 1215/2012 г., – **от съда по местонахождение на недвижимия имот**?

3. Дерогират ли се правилата на Регламент № 2019/1111 относно международната компетентност по въпроси на родителската отговорност от двустранен международен договор на държава членка (България) и трета страна (Съветския съюз, респ. Руската федерация), сключен преди присъединяване на държавата членка към ЕС, ако този международен договор не е посочен в Глава VIII от Регламент № 2019/1111?

Определението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Съдия: